Марійка Підгірянка

В чужому пір’ю

Сценічна картина на три дії з танцами і співами

В чужому пір’ю

ДІЙОВІ ОСОБИ:

Синичка І – дівчинка 11–12 років
Синичка ІІ – дівчинка 11–12 років
Сверщик – хлопчик 10 років
Вітер – хлопчик 12 років
Ніч – дівчинка 12–13 років
Квіти:
Рожа – дівчинка 12 років
Лелія – дівчинка 10 років
Дзвіночок – хлопчик 10 років
Фіалка – дівчинка 7 років
Братчик – хлопчик 7 років

Дія відбувається в лузі, над потічком на узліссі.

Перша дія

Левада над струмком. Квіти стоять півколом: праворуч – Лелія й Дзвіночок, ліворуч – Фіалка й Братчик. Перед ними, посередині, Рожа. Ранок. Левада купається в сонячному сяйві.

Рожа

Квіточки сестрички, що то за новина,
Що сумна вся наша прекрасна долина?

Сумують всі пташки, пісень не співають.
Не знаєте, сестри, яку журбу мають?

Лелія

Як я умивалась на зорі росою,
Синички казали помежи собою,
Що одна синичка від них відреклася,
Зняла своє пір’я, в чуже одяглася,
І своє гніздечко залишити хоче,
В чужину летіти, десь у світ за очі.

Рожа

О, я би ніколи того не зробила,
Рідну свою землю я б не залишила.

Братчик

І я – ні!

Фіалка

І я – ні!

Лелія

Я також – ні!

Дзвіночок

Нема ніде краще, ніде веселіше,
Бо ніде не гріє сонечко миліше.

Ніде не шумить так білая берізка,
Не журчить потічок, чистенький, як слізка!
Якби мене взяли в далеку чужину,
Зів’яв би я, знидів, з туги б там загинув.

Фіалка

І я так!

Братчик

І я так!

Лелія

Я цього не знаю,
Чому наймиліше всім у ріднім краю?

Дзвіночок

Не знаєш? Чи пісню вже тую забула,
Що вчора під вечір від Сверщика чула?

Лелія

О, я і зараз можу заспівати.
Лиш мусив би Сверщик голос пригадати.

Фіалка

І я так!

Братчик

І я так!

Рожа

А де Сверщик дівся?
Вже сонечко встало – він ще не з’явився.

Лелія

Я Сверщика люблю; він скрипак найперший,
Співаночки знає і складає вірші.

Дзвіночок

Певне, заховавсь між буйнії трави
І там, над потічком, скрипку свою править.
Але я задзвоню дрібними дзвінками –
То зараз і з’явиться Сверщик між нами.

(Потрясає дзвіночками, що в нього на костюмі.)

Чи бачите? Он вже по долині скаче.

Входить Сверщикз іграшковою скрипкою у руках.

Квіти (всі)

Добрий тобі ранок, наш милий скрипаче!

Сверщик (весело)

Квіти мої любі, добрий і вам ранок!
Чи добре ви спали, чи пили сніданок?

Рожа

Дякуємо красно, спали всі в спокою,
На сніданок пили медочок з росою.
Й тобі залишили ще досить медочку,
Тільки заспівай нам гарну співаночку.

Сверщик

Гаразд, любі квіти, я готов співати,
А за свою пісню не хочу заплати.
Найкраща заплата за всі мої труди,
Якщо моя пісня подобатись буде.

Лелія

Заграй же нам пісню вчорашню, друже,
Бо вона до серця припала нам дуже.

Сверщик строїть скрипку, а потім грає мелодію пісні "Чом, чом, земле моя", а всі квіти – спершу несміливо, тихо, а далі щораз голосніше – співають.

Квіти

Чом, чом, чом, земле моя,
Так люба ти мені,
Так люба ти мені?
Чом, чом, чом, земле моя,
Так радуюсь я
Твоїй красі?
Чим, чим, чим мене манить
Пташні твоєї спів,
Тужливий шум лісів?

Чим, чим, чим так веселить
Потічок з під верхів,
Що тут шумить?
Тим, тим, тим, серденько, знай,
Бо красна ця земля
Зродила й кормить тя!
Тим, тим, тим, серденько, знай,
Бо красна ця земля –
Твій рідний край!

Лелія

Всі дякуєм, друже, ця пісня – чудова!
Аж в серце глибоко запали нам словй.

Рожа (просить)

Заспівай цю пісню пташці в нашім гаю,
Що хоче летіти до чужого краю.

Сверщик

Я вчора співав їй, вона висмівала,
Ще й скрипочку мою, недобра, стоптала.

Дзвіночок

Коли так, то вже їй ніщо не поможе!

Сверщик

Та лиш подивіться, квіточки, в долину.

Всі дивляться в той бік, звідки надходять Синички.

Чи бачите тую чудацьку пташину?
Строкатого пір’я начеплено много –
Чи ви вже бачили де птаха такого?

Фіалка

Я – ні.

Братчик

Я також – ні.

Сверщик

То пташка шалена,
Вбрала чуже пір’я – думає, що вчена.

Фіалка й Братчик

Шалена, шалена!

Дзвіночок

Й я це повідаю,
Лиш її сестрички жаль мені без краю.

Фіалка

І мені!

Братчик

І мені!

Сверщик

Одну її мала,
Як мати умерла, її згодувала;
А тепер невдячна таке їй вчинила,
Чесне ім’я роду геть поганьбила.

Рожа

Недобра!

Лелія

Невдячна!

Дзвіночок

І серця не має.

Сверщик

А ще і надулась та гордо ступає…
Чи бачите, квіти?

Фіалка

Я бачу.

Братчик

Дивлюся.

Лелія

А я не дивлюся, бо нею гидую.

Сверщик

А сестра за нею ступає сумненько…
Ой, видно, що дуже болить їй серденько.
Чи знала що, бідна, відчувала лихо?

Фіалка

Не знала!

Братчик

Не знала!

Сверщик

Тихо, квіти, тихо!

Входять Синички I і II.

Синичка I

А дивись, які я маю гарні пера,
А ти собі проста пташка синьопера!

Синичка II

Та й ти такі вчора сині пера мала.
Чим ти свої крила так зафарбувала?

Синичка I

Не хочу я бути така, як ти, проста.
Придбала я, бачиш, крашених доста.
Свої пера я зірвала, хоч боліло,
Тепер межи панські птахи піду сміло,
Тепер приймуть мене в своє товариство.
Подивись лиш, яка я гарна і барвиста!

Синичка II

Ти не мудра, сестро моя, – тож пізнати,
Що не свої, лиш чужії, маєш шати.
Чуже пір’я вітер здує, і застинеш.
Жаль тебе, нещасна сестро, бо загинеш.

Синичка I

А, то заздрість тільки в тебе так говорить,
Кожний скаже, що то гарно, хто за мною зорить!
Я ще хочу собі голос відмінити…
Буде мені між панами добре жити.

Синичка II

Ой, будеш ти, моя сестро, дуже бідна,
Бо ні чужим, ані своїм не потрібна,
Свої тебе не пізнають, відречуться,
А чужії над тобою насміються.
Схаменися, сестро люба, поки час ще,
Між своїми все найліпше і найкраще.

Синичка I

Бо кращого товариства не знаєш,
Лиш з простими синицями проживаєш.
А я бачила щось ліпше, як синиці,–
Я бачила пишні, панські, горді птиці.
Коли б мудра, то пішла би враз зі мною;
Я відміню тобі голос і пристрою.

Синичка II

Ой, ніколи я на теє не згоджуся,
Гнізда свого, свого співу не зречуся.

Синичка I

Як не хочеш, сама піду, – світ відкритий,
А ти будеш в тісній хаті повік жити.

Відходить.

Синичка II (їй услід)

Хай моя бідна хата, але власна.
А ти йдеш чужим служити, ти – нещасна!

Схиляє голову й плаче.

Сверщик

(підходить до Синички II й мовить приязно, потішаючи)
Синичко люба, мила сестричко,
Обітри очі, звесели личко.

Синичка II

Як же я можу весела бути?
Сестру нещасну годі забути.

(Співає притишеним голосом, а Сверщик супроводить мелодію на скрипці.)

А де ж тая криниченька,
Що чиста вода?
Пішла моя сестриченька –
Шкода, ой шкода!
Ой, жаль серцю буде,
Там, де чужі люди,
Гірко їй буде!
Біля тої криниченьки
Квітки пов’яли –
До моєї сестриченьки
Сліди пропали.
Ой, жаль серцю буде,
Там, де чужі люди,
Гірко їй буде!

Фіалка (протирає очі)

Мені жаль Синички.

Братчик

Та й мені жаль дуже!

Синичка II (до Сверщика)

Дай мені пораду, Сверщику, мій друже!

Сверщик

Гей, покличу Вітра з зеленого лугу,
Хай твою розвіє великую тугу.

(Звертається ліворуч і кличе.)

Вітре, Вітре, Вітрику,
Милий, жвавий хлопчику,
Гей, де ти гуляєш, гей, де забарився?
Слухай, слухай… кличу, щоб ти тут з’явився!

Вітер вбігає з розпростертими крилами свого одягу. Жваво обкручується на каблуці, потім легко кружляє поміж квітами, приспівуючи.

Вітер

Чи сюди, чи туди,
То мені свобідно,
Чи сюди, чи туди,
Чи горбки, чи сади,
Погуляти вільно.
Фу фу фу фу!

(Обкручується на каблуці, розпростерши крила.)

Чи сюди, чи туди,
Крилоньки розложу;

(Розкладає крила то в один, то в другий бік.)

Чи стебла, колоски,
Чи листки, чи квітки –
Похитати можу.

Лелія

Вітрику, братику, веселий хлопчику,
Будь же тихенько хоч на хвилинку.

Рожа

Будь же тихенько, не бур головку,
Не помни ниточки з самого шовку.

Вітер

Я тобі, Роженько, нічого не ваджу,
Я твої шаточки не мну, лиш гладжу.

Братчик

Вітрику, Вітрику!

Вітрик

А що, мій Братчику?

Братчик

Кажи нам казочку!

Фіалка

Кажи нам казочку!

Вітер

А що даш, Фіалочко?

Фіалка

Пахуче листячко,
Із рос чистеньких срібне намистечко.

Вітер

Другий раз скажу, бо помічаю –
Не всі веселі в нашому гаю.
Пташка Синичка чогось сумує,
Як веселюся, навіть не чує.
А як то може там бути сумно,
Де я гуляю весело, шумно?

Синичка II

Ти ж знаєш, любий Вітре,
Який жаль тяженький,
Як гніздо покине рідне
Сестра, брат миленький
Ой, Вітрику, летунчику,
Світами літаєш,
Може, мою сестру бідну
В чужині пізнаєш.
А як вдасться ту сестричку
В чужині зустріти,
Почни нашу співаночку
Тихенько шуміти.
Як моя сестричка вчує
Співанку з родини,
То затужить, засумує
І верне з чужини.

Вітер

Тим я тобі не поможу –
Заспівати я не можу,
Бо співати я не вчився,
Лиш світами волочився.
Та що діять – добре знаю:
Рідний запах позбираю
Із квіточок, та із зілля,
Та з смерекового гілля.
А як його позбираю,
Рознесу в чужому краю.
Як сестра цей запах вчує,
То затужить, засумує
І повернеться з чужини
До гніздечка, до родини.

Синичка II

Дякую тобі, єдиний,
Милий Вітре з Верховини.

Рожа

Вітрику наш, милий друже,
За те люблю тебе дуже.

Вітер

То не штука так сказати,
Треба ділом доказати.
Запах дай, Роже чудова,
То повірю в твої слова.

Рожа

На тобі один листочок,
Лиш будь тихо хоч часочок.

Лелія

Запаху і в мене повно,
Бери собі, скільки вгодно.

Фіалка

Я маленька і смирненька,
Та на запах багатенька.

Братчик

Мої шати з оксамиту,
Любий запах мого цвіту.

Дзвіночок

Дзвінки мої дрібно дзвонять,
Ніжний запах з себе ронять.

Вітер ходить від квітки до квітки й збирає запахи.

Вітер

Дякую вам, мої милі,
Що мене так збагатили.
З таким даром можу сміло
Розпочати своє діло.

Будьте, квітоньки, здорові
В гаю, лузі і в діброві,
У долині й на горбочку,
І в садочку, і в лісочку.
Колись до вас завітаю
І весело погуляю.
Тепер мушу я спішити,
Щоби діло завершити.
Хай ніхто не скаже того,
Що той Вітрик ні до чого.
Всі тут в мирі проживайте
Та про мене пам’ятайте.
За Вітрина не забудьте
І всі враз здорові будьте.

ЗАВІСА

Друга дія

Краєвид чужини. Пишний сад, різні пальми, грядки з буйнолистими квітами. Сумерк після заходу сонця. Розкривається завіса.

Ніч

(сидить під деревом, пряде й співає)
Ой пряду, пряду
Довгу нитку сну…
І ниткою тоненькою
Обмотаю всю земленьку,
Цілий світ присплю.
Ой пряду, пряду,
Тихий сон веду,
На дівочі ясні очі,

На колисочки діточі,
На квітки в саду.

(Тихо, плавно підходить до кущів, квітів, дерев, обмотує їх пряжею, співаючи.)

Спи, земленько, спи,
Обмотана в сни…
У сні серце засмучене
Найде щастя утрачене.
Спи, земленько, спи…

Помахуючи крилами, входить Вітер.

Вітер

У сонні ниточки обмотаний садочок,
Боюсь ворухнути хоч один листочок.
Боюсь ворухнути, боюсь сколихнути,
При Нічці красуні боюся й дихнути.

Ніч

Цить, Вітре, цить,
Бо все довкола спить:
В колисках діти, на луках квіти.
Цить!

Вітер

Ніченько ясна, чарівниченько,
Хай лиш погляну в твоє личенько.
З твого личенька чароньки схоплю,
Запахом шати твої покроплю,

То вже не рушуся, не помандрую,
При твоїх ніженьках переночую.

Ніч

Хай вже так буде, Вітре крилатий,
Дивися в личко і кропи шати.
Тільки скажи ти, з якого краю
Приносиш запах для Нічки в маю?

Вітер

Я народився на Україні,
А колисався на Верховині,
Полоскав крила в бистрому Угу
І приніс запах з рідного лугу.
Відчуєш, Нічко, Нічко чудова,
Як пахне луг наш, наша діброва.
Дозволь, покроплю заслону твою.
До місяченька, до перекрою.

(З коробки з кори і листя папороті виймає баночку, наповнену парфумами, й кропить шати та заслону Ночі, промовляючи:)

Хто з мого краю тут близь ночує,
Той, певне, запах скоро почує.
Хіба що серце зовсім завмерло
І про родину пам’ять завергло.

Ніч

Одну тут зблизька пташку я знаю.
Певне, що зайшла з чужого краю:
Прибрана смішно, співає чудно,

Живе в достатку, а все їй нудно.
Як лиш почну я нитки снувати,
Вона виходить з своєї хати,
Чогось сумує, чогось шукає,
Що їй бракує – й сама не знає.

Вітер

Бракує родини, лісу, громади.
І тисне душу чорний гріх зради!
Бо прилетіла з нашого краю.
Я її всюди тепер шукаю.
Її сестричка про це просила,
І їй відмовить не стало сили.

Ніч

То добре, Вітре, і я – з тобою:
Докінчу разом роботу твою.
Той запах, що ним шати скроплені мої,
Проникне в серце пташки блудної.
Тільки цей запах вона відчує,
За всім, що рідне, враз засумує.
Тепер ти, Вітре, вкладайся спати,
А я ще буду нитки снувати,
Нитки снувати, світ чарувати.
Спи, Вітре любий, час спочивати.

Вітер лягає на траві, вкривається крилами. Ніч снує по кущах і квітах нитки. Через якусь хвилину надходить Синичка І, одягнена, як у першій дії; вигляд сумний, говорить втомленим глухим голосом.

Синичка І

Ходжу, блукаю,
Світами броджу –
Щастя шукаю,
Найти не можу.

Далекий відгомін

Не можу… Не можу…

Синичка І

Живу в палатах,
В теремах сиджу,
Ходжу у шатах,
Щастя не виджу.

Відгомін

Не виджу… Не виджу…

Синичка І

Вдень я сміюся,
Весела ходжу,
А в ніч журюся,
Вснути не можу.

Відгомін

Не можу… Не можу…

Синичка І

Лиш зійдуть зірки,
Лиш місяць блисне,
Птах злетить в гніздо,
Щось серце тисне.

Відгомін

Щось тисне… тисне…

Синичка І (підходить до Ночі, що в тому часі все обмотувала кущі й квіти пряжею сну)

Ніченько ясна, тиха, прекрасна,
З прядива сну дай мені ниточку,
Хай на часинку – і я засну.

Ніч

Нема для тебе ниточки в мене
Ані кусочка –
Зосталася в краю, в рідному гаю
Біля поточка.
Вергла родину, пішла в чужину
Без жалю болю!
І край свій рідний, і спів свобідний
Продала, й волю!
Як світ широкий – пропав твій спокій
І сон солодкий.
Будеш блукати без роду й хати,
Хто знає доки!

Синичка І

Ніченько ясна, Ніченько нене,
Для всіх ти добра, лиха для мене!

Ніч

Всім я однака, для всіх приємна,
Лиш твоя совість гріхами темна.

Синичка І

Що ж я такеє лихе вчинила,
Чи що украла, чи кого вбила?

Ніч

Вбила ти честь свою власну,
Сплямила честь свого роду,
Пішла в путь блудну, нещасну,
Та запродала свободу!
Сестрі вкрала радість ясну,
Полишила в серці рани.
Славу добру, землю красну
Проміняла за личмани!
Душі твоєї гордість, пиха
Спричинили горя много…
Не дасть тобі Нічка тиха
Із сну пасма золотого
Ані ниточки.

Синичка І

(припадає до ніг Ночі, втуляє голову в заслону)

Ой, твоя правда, Ніченько ясна,
Зле я вчинила, бідна, нещасна.

(Вдихає запах заслони.)

Як твої шати пахнуть квітками…
Як зілля пахне…
Де я цей запах чула?
Ох, знаю я вже, знаю…
Як ще невинна була
В малім гніздечку в гаю,
Там… в ріднім краю…
Там я журби не знала:
Як ніч цвіла зірками,
Тоді солодко спала
Під крилами у мами.
Ох, знаю я, вже знаю,
Що треба серцю мому:
Нічого не бажаю
І хочу лиш додому.

Відгомін

Додому… додому.

Ніч

Встань, Вітре, встань.
Сюди поглянь!
Тут пташка є оця,
Що була блудниця,
Тепер – покутниця.
І це заслуга лиш твоя.

Вітер

(встає, потрясає крилами, наближається до Ночі)

Ой не лиш моя, Ніченько тиха,
В тім і заслуга твоя велика,
Що ти лиш чесних до сну колишеш,
Нечесним засуд безсонням пишеш.

(Поглядає на сплячу пташку.)

Так, це вона – Синичка з гаю.
Тепер велику надію маю,
Що недаремна путь моя була.
Яка вона тиха, – чи вже заснула?

Ніч

Ні, не заснула.
Вона думками
Тепер витає не межи нами,
Вона далеко, разом з сестрою
В ріднім гніздечку понад водою,
Тепер їй нитку дам золотую
І сном солодким враз обдарую.

(Обмотує голову Синички І пряжею з веретена й тихо співає:)

Спи тихо, спи,
Забудь печаль,
Твої гріхи
Змив щирий жаль…
Спи тихо, спи.
Спи тихо, спи.

Горе забудь,
Найдеш у снах
Додому путь.
Спи тихо, спи…
Ось, вже заснула.
Збудиться рано –
На шлях в родину зверне негайно;
Як завтра буду я сон снувати,
В своїм гніздечку вже буде спати.

Вітер

Спасибі, тиха Ніченько,
Прекрасна майська Ноче!
Спокій тобі на личенько,
На темні твої очі.
Я ж полечу світами
По піднебесній путі.
На ранок враз з квітками
Знов вдома хочу бути.

Ніч

А я буду сни сіяти
На суші й на моря,
Та й буду їх леліяти,
Поки зійде зоря.

(До Вітра.)

Збирайся в путь щасливую
Ти, Вітре верховинний,
Неси ж бо звістку милую

В твій любий край родинний.
Вітер вклоняється Ночі й виходить, помахуючи крилами.

ЗАКРИВАЄТЬСЯ ЗАВІСА.

Третя дія

Краєвид той же, що в першій дії. Ранок. Сходить сонце. Квіти сплять.

Дзвіночок

(будиться)
Минула вже нічка, сонце ясно світить.
На добрий день, сонце, на добрий день, квіти,
Вставайте, вставайте!
Потрясає руками, дзвінки дзеленькають.

Лелія

(будиться, протирає руками очі)
Ах, вже ясна днинка!
Майська ніч минула, як одна годинка.

Рожа

(будиться)
Мої пишні шати роса чиста вмила,
Сонечко обсушить – і буду всім мила.

Фіалка

(будиться)
В шовковій травиці солодко я спала.
Сонечко збудило – хвала сонцю, хвала!

Братчик

(будиться)
Який свіжий подув, який ранок ясний,
Які чисті води, який світ прекрасний!

Дзвіночок

Який світ прекрасний, як радісно жити,
Любитися щиро, з усіма дружити!

Сверщик, що сидів за кущем, прискакує.

Дзвіночок

Сверщику, Сверщику, і ти вже збудився?

Сверщик

Збудився і вмився, у житі сушився.

Лелія

А тепер сніданок будеш з нами пити.

Сверщик

Його зготувати – чи знаєте, квіти?

Фіалка

Я знаю.

Братчик

Я знаю.

Лелія

Медочок я маю,
З чистою росою його розмішаю,
В чашечки наллю я і всіх погощу.
Свердика музику найперше прошу.

Наливає напій з маленької кришталевої чаші у чарочки, зроблені з зелених листочків, і подає Свердикові, Рожі, Дзвіночкові.

Фіалка

А мене забули?

Братчик

А мене забули?

Дзвіночок

(жартом)
Та ви зготували самі, ми так чули.

Лелія

Стривайте, маленькі, і вам ще остане,
Медочку є досить, для всіх стане.

(Наливає в чарочки й подає Фіалці й Братчикові.)

Фіалка

Дякую.

Братчик

Дякую.

Сверщик

Спасибі, господине!
При добрій господині кухня не застигне.
Напився я смачно вашого медочку,
А тепер заграю гарну співаночку.

Квіти (всі)

Заграй, заспівай нам!

Сверщик

Яку ж заспівати?

Фіалка

Веселу.

Братчик

Веселу.

Сверщик

Будем зачинати.

(Настроює скрипку й співає.)

Злетів кіс на покіс,
Перепілка в’ється,
Дуже йому сподобалась,
Забаг ожениться.
– Перепілко моя,
Чи підеш за мене?
– Ой, не тепер, косарику,
Ще жито зелене.–
Пшениця у снопах,
Жито покосили,
Позвозили, змолотили,
У млин поносили.
Як змололи усе,
Учинили раду,
Щоб спросити, погостити
Пташину громаду.
А синичка місить,
Кача воду носить,
А сорока білобока
На чай гостей просить.

Під час співання Братчик і Фіалка плещуть в долоні.

Сверщик

Танцюйте, маленькі!

Лелія

То Вітрик крилатий
Прийти б сюди мусив і нас похитати,
Інакше не вміють квіточки гуляти.

Сверщик

І де то наш Вітрик по світі мандрує?

Рожа

Поклич його, Сверщику, може, він почує?

Сверщик

(кличе)
Вітре, Вітре, Вітрику!
Милий, жвавий хлопчику,
Ти куди мандруєш, ти куди гуляєш,
Чи вже про нас забуваєш?

Вбігає Вітер.

Вітер

Не забуду про вас, милі, ніде не забуду,
Із за гори десятої я до вас прибуду.

Лелія

Вітрику милий,
Ми за тобою дуже тужили.

Вітер

(до Лелії)
І ти?

Лелія

Я також.

Вітер

Та що я чую?
А все сваришся, що я пустую.

Лелія

Деколи мушу я нагадати,
Що міру треба в усьому знати.

Вітер

(вдав засмученого)
То що ж тепер я, нещасний, вдію?
І погуляти собі не смію…

Рожа

Не будь, Лелійко, така тривожна,
Чей, погуляти навесні можна.
Охоту я маю.

Братчик

І я.

Фіалка

І я теж вмію.

Вітер

Скажи, Лелійко, мені, чи смію?

Лелія

Чом ні? Лиш чемно.

Вітер

Лиш так я знаю.
Дивіться, квіточки, вже починаю.

(Танцює ритмічний танок, приспівуючи:)

Гей ви, квіти пахучі, пахучі,
Стрясіть роси блискучі, блискучі.
Станьте в коло гуляти, гуляти,
Сверщик буде нам грати, нам грати.
Гей ти, Сверщику, цікавий, цікавий,
Настрой скрипку на славу, на славу,
Заграй же нам дрібненько, дрібненько,
Звесели нам серденько, серденько.

Під час співу Вітер ставить квіти у коло. Сверщик, від слів "Гей ти, Сверщику цікавий", акомпанує на скрипці. Від слів "Ну же, квіти, лиш живо", слідує ритмічний танок квітів.

Ну же, квіти, лиш живо, лиш жваво,
Сюди туди і вліво, і вправо,
Сюди туди боками, боками,
Барвистими рядками, рядками.
Ну же, квіти, рядочком, рядочком,
Коло мене віночком, віночком,
Коло мене все в пари, все в пари,
Радуйтеся на яри, на яри.

Після слів "Радуйся на яри" всі плещуть радісно в долоні і вертаються на свої місця.

Вітер

(кланяється квітам і Сверщикові)
Дякую.

Сверщик

Скажи нам тепер,
Вітрику милий,
Чого ти нині радий, веселий?

Вітер

Бо нині можу сказати сміло,
Що своє добре докінчив діло.
Так, так, квіточки, ви всі вже спали,
Листки стулили і спочивали,
Я тоді крила свої розкинув
Та й усю нічку в чужий край линув.
До того краю летів я бистро,
Де пішла пташка, вбрана барвисто.

Рожа

Ти був там, Вітре, бачив Синицю?

Сверщик

Ти бачив тую ледачу птицю?

Вітер

Так, Сверщику, птичка ледача була,
Коли про рідний свій край забула.
Але тепер вже рідню згадала,
І повернутись знов забажала.

Сверщик

Як так, тоді вже іншеє діло
Її сестричці це буде мило.

Вітер

Що вона робить?

Сверщик

Тяжко сумує,
І її голосу ніхто не чує.
Он там сама вже вона надходить.
Глянь, як, сумненька, травою бродить.

З поза кущів виходить заплакана Синичка II.

Вітер

(звертається до Синички II)
Ой ти, Синичко, ти, щебетушко,
Веселу вістку шепну на вушко.

Синичка II

Вітрику, братику, ти все пустуєш,
Чи з цею вісткою ти не жартуєш?

Вітер

Та де посмів би я жартувати,
Із твого горя та насміхатись.
Я тобі правду говорю щиру:
Нині побачиш сестричку милу.

Синиця II

О любий Вітре, чи добре чую?
Нині обніму ще й поцілую…
І приголублю до серця свого…

Сверщик

Твоя сестричка не варта того.

Квіти (всі)

Не варта!

Синиця II

Знаю я, любі, знаю.
Згрішила важко супроти краю,
Супроти всіх вас.
Та ви забудьте –
І милосердні до неї будьте…

Сверщик

За таку зраду забути важко,
Але для тебе вчиним це, пташко.

Квіти (всі)

Вчиним це радо!

Синичка II

Дякую дуже.
Дякую всім вам, а тобі,
Друже Вітре, найперше.

Сверщик

Ой, бо є за що…
А я то думав: Вітер – ледащо…

Вітер

(жартуючи)
Хто так думає, зараз прилечу
І його скрипку пірву, розмечу…
Не руш ти скрипки, хто буде грати,
Як тобі схочеться потанцювати?

Синиця II

(прислухаючись)
Тихше, тихше…
Хтось над потічком квилить,
Аж цвіт головку клонить
До землі ближче…

Сверщик

Тихше…

Квіти

(шепотом)
Тихше…

Вітер

(складає крила)
Тихше…

Синичка II

(дивиться пильно вдаль)
Хтось до нас біжить бистро,
Аж нив хилиться колос.
Чути тихе схлипування за кулісами.
Пізнаю сестрин голос…
Ой, сестро!

Біжить назустріч сестрі. Усі дивляться в напрямку бігу Синиці II. По хвилі входить Синиця II з Синицею I, обіймаючи й цілуючи її.

Синиця І

Сестричко, люба, мила,
Прости, я завинила!

Синичка ІІ

Давно вже я простила: щовечора стелила
Гніздо м’якенько,
Щоранку виглядала і ось тебе діждала,
Моє серденько.

Синиця І

(тулиться до сестри).
О, добра ти безмірно!

Синичка ІІ

(обіймає Синицю І)
Бо люблю тебе вірно.

Синиця І

(плаче)
А я що учинила?
Вірне серце зранила…

Синичка ІІ

(лагідно)
Тихо вже, тихо…
Давнєє люте лихо

Треба забути.
Спочинеш у гніздечку,
У милім холодочку
По довгій путі.

Синичка І

Але найперше мушу
Сумління своє й душу
Від гріха змити.

(Простягає руки благально до квітів.)

Сльозами землю зрошу,
У вас прощення прошу,
Рідніі квіти!

Квіти (всі разом)

Прощаємо провину,
Приймаємо в гостину
В нашу долину.

Синичка І

(до Сверщика)
Тепер перед тобою виповім вину мою
Велику дуже.
Над тобою сміялась, твою скрипку стоптала…
Чи простиш, друже?

Сверщик

Радо тобі прощаю,
в ріднім краю вітаю,
І твердо вірю,
Що не будеш блудити
і по чужих ходити
В чужому пір’ю!

Синиця І

Ніколи вже, ніколи!
Отеє, по вольній волі
Вам присягаю;
В чужі не піду поля,
бо радість, щастя, доля –
Лиш в ріднім краю.

Квіти (всі)

Лиш в ріднім краю!
Тепер, коли минула
Недобрая година,
Коли до нас вернула
Заблукана дитина,
Всі разом заспіваймо
Співаночку веснянку.
Весело погуляймо
В промінних ясних ранку.

(Настроює скрипку.)

Фіалка

Всі разом заспіваймо
Співаночку веснянку.

Братчик

Весело погуляймо
В промінних ясних ранку.

Вітер

Заграй нам, Сверщику, пісню,
А ми всі – за тобою;
Хай голос одізветься
За лісом, за горою.
Хай в цілім світі знають:
Землі цієї діти
Для неї виростають,
Для неї хочуть жити.

Сверщик ударяє на скрипці повний акорд, починає грати й співати, а всі – за ним:

Радуємся всі нині
В нашій гарній долині
Гей, гей, гоя, га,
В нашій гарній долині.
Вітрик дує, гуляє,
Квіти в танець скликає.
Сверщик грає та гуде,
Ціле літо так буде.
Гей, гей, гоя, га,
Ціле літо так буде.
Сонце з неба сяє,
Теплом всіх наділяє.
Гей, гей, гоя, га,
Теплом всіх наділяє.
А та рідна земленька

Горне всіх до серденька.
Гей, гей, гоя, га,
Горне всіх до серденька.
Ми припадем до неї,
До рідної, святої.
Гей, гей, гоя, га,
До рідної, святої.
Любов’ю змережем,
Для себе збережем.
Гей, гей, гоя, га,
Для себе збережем!

КІНЕЦЬ.

ЗАВІСА.